1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 202. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го ЖОВТНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 23, 1963 No. 202. VOL. LXX.

АМЕРИКА МОДЕРНІЗУЄ АТОМОВЕ ОЗБРОЄННЯ СВОЇХ ВІЙСЬК В ЕВРОПІ

Вашингтон. — Представник армії повідомив 21-го жовтня, що плянується скріпити силу атомової зброї американських військ в Европі та на Пацифіку і атомову зброю „першої ґенерації" заступити новішою, яку легше можна б було перевозити. Змодернізувати мали б також ракети та артилерію, яка стріляє атомовими стрільнами. Ця модернізація збільшить якість і скількість артилерійського вогню армійських батерій. Згідно з цим пляном до Европи мали б прибути нові з'єднання, озброєні атомовою ракетою Сержант, яка може летіти на віддаль 75 миль. В Европі і на Пацифіку стаціоновані будуть нові 175 міліметрові автоматичні гармати, що будуть приміщені на автомобільних рамах (шассі). Гармати із засягом 16 миль, які досі користувалися звичайною амуніцією, будуть мати атомові гарматні. Армія вишле до Европи кращі, із збільшеним засягом, ракети, які зможуть летіти на віддаль 15 миль на 3 милі далі, як попередній модель, і матимуть більшу вогневу силу. 8-цалеві гавбиці, які вже досі були в Европі, дістануть більше число атомових гарматнів. Ці гавбиці мають засяг 9-ох миль. З урядових кол повідомляють, що модернізовані будуть тільки американські з'єднання в Европі щодо атомового озброєння, а не військові з'єднання союзників, які мають американську зброю. Старі моделі американської зброї покищо будуть творити резерву, а пізніше їх продасться, як старе залізо. Ця модернізація армійської зброї є дуже коштовна і вона швидко відбувається. Армія може вже звільнити з „активної служби" атомову зброю першої ґенерації. Армія може позбутися 280 мм атомових гармат. Вони робили враження своєю величиною, але не мали належної вартости щодо бойової сили. Ракета „Сержант" допоможе перенести в неактивний стан ракету „Корпорал", яка була першою армійською бойовою ракетою. Щоб підготовити важкі ракети „Корпорал" до бойового стану, треба було аж 6-ох годин, а тепер „Сержант" є готовий до бою за одну годину. Пентаґон повідомив, що про цю нову американську атомову зброю поінформовані є союзники ЗДА.

Айзенгавер і Ґілпатрик за зменшення американських військ в Европі

Ню Йорк. — Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер надрукував статтю в „Сатердей Івнінґ Пост", в якій домагається, щоб ЗДА зменшили свої війська в Европі, бо члени Північно-Атлантійського Пакту можуть перебрати оборону Европи в свої власні руки. В 1951-му році він домагався, щоб ЗДА втримували в Европі свої війська, але тепер, 12 років пізніше, залишаються ті самі збройні американські сили, що були в 1951-му році, навіть ще дещо більші, як 12 років тому. В Европі американські з'єднання мали б бути часто змінювані, бо вояки повинні бути без родин. Це допомогло б зменшити великий платничий дефіцит, бо ЗДА видають тепер на втримання своїх військ за кордоном великі суми долярів. Коли б вояки не могли мати з собою родин, то зменшилися б видатки, та можна б було збалянсувати платничий дефіцит. Заступник секретаря оборони Росвелл Л. Ґільпатрик, промовляючи на Конференції Юнайтед Прес Інтернешенел, сказав, що вже не далеко є той час, коли ЗДА зможуть забрати свої війська з Европи. Видатки на оборону зросли до $ 51 більйона, але тепер надходить час, коли можна буде зменшити військо в Европі, бо за короткий час можна літаками довезти військо з Америки на поле бою до Европи.

СССР розпочав офіційні переговори з ЗДА про купно збіжжя

Вашинґтон. — В понеділок 21-го жовтня прибула з Амстердаму до Америки восьмичленна совєтська делеґація для переговорів про купно збіжжя і муки в Америці з уваги на препоґані останні жнива в СССР та гостру тамошню харчову кризу. Головою делеґації є Серґей Борисов, перший заступник міністра для справ закордонної торгівлі. Поруч із ним делеґатами є Ніколай Кузмінський, шеф департаменту закордонної торгівлі, Алексєй Манджулі шеф департаменту для торгівлі з Заходом, і Віктор Іванов, голова департаменту закордонних розрахунків в совєтському міністерстві торгівлі. Чотири інші члени делеґації це, мабуть, технічні сили чи, як звичайно в усіх совєтських делеґаціях, люди з „спеціяльними завданнями". Ця делеґація мала прибути вже в минулому тижні, але спізнилась внаслідку недуги Борисова, який дійсно прилетів ще блідий і слабий. Покликавшись на цю свою хворобу, Борисов відмовився сказати журналістам будь-що про совєтські заміри. За твердженням газет, річ ітиме, мабуть, про продаж Совєтам 4-ох мільйонів бушлів пшениці на суму кругло 250 мільйонів долярів. Борисов очолював теж делеґацію СССР, яка закупила в Канаді пшениці на пів більйона долярів.

В АМЕРИЦІ

● В неділю 20го жовтня президент Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй д-р Карльос Сом - Родріґез і 222 представники різних держав до цієї міжнародної організації були присутні на Службі Божій в катедрі св. Патрика в Ню Йорку, яку відправлено на інтенцію Об'єднаних Націй. Після Служби Божої кардинал Спелман вітав делеґатів, яких представляв йому шеф протоколу ОН П'єр де Мелеместер.

● Губернатор Пенсилвенії Вілліям В. Скрентон заявив, що він прийме номінацію на кандидата на президента або віце - президента, коли б його найменувала Крайова Конвенція через аклямацію. Скрентон змінив свою думку і тепер вірить, що президента Кеннеді можна перемогти в 1964-му році.

● Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні заявив в інтерв'ю з сенатором республіканцем Кеннетом Б. Кітінґом із Ню Йорку, що робітничі організації натискають на уряд, щоб зменшити тижневе число годин праці, яке тепер виносить 40, бо цим способом можна б зменшити число безробітних. Недавно президент Кеннеді сказав, що він передбачає коротший тиждень праці, але аж при кінці цього віку.

● Астронавт майор Доналд К. Слейтон, який внаслідок легкої вади серця не мав дозволу літати довкола землі, виступив із летунства та перейшов на службу до Крайової Астронавтичної й Космічної Адміністрації, де він буде цивільним пілотом, що має кваліфікації до космічних летів. Він вже мав летіти в космічні простори, але лікарі летунства йому на це не дозволили.

МАЙНО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ПЕРЕСТУПИЛО 28 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ВІДБУВ ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Джерзі Сиrі. — В жовтні 1963-го року майно Українського Народного Союзу переступило суму 28 мільйонів долярів — повідомив головний касир Роман Слободян Головний Екзекутивний Комітет цієї великої організації, який відбув свої чергові наради в приміщеннях своєї головної канцелярії в понеділок, 21-го жовтня. Наради відкрив і ними проводив головний предсідник Йосип Лисогір і в них, крім нього, взяли участь усі інші члени Головного Екзекутивного Комітету: заступники головного предсідника інж. Степан Куропась і п-і Анна Герман, головний секретар д-р Ярослав Падох і головний касир Роман Слободян, як теж редактор „Свободи" А. Драган. Інформуючи про загальний стан і розвиток організації, п. Й. Лисогір ствердив, що мимо деякого застою в організаційній ділянці з початком цього року, УНСоюз добився нових поважних успіхів у своїй господарці та в багатьох інших ділянках своєї активности, а в останніх місяцях помітний вже також організаційний ріст з виразною тенденцією дальшого розвитку. Головний касир Р. Слободян, звітуючи за фінансовий відділ праці, поінформував подрібно про інвестиції нового майна, яке від останніх нарад Екзекутивного Комітету, що відбулися 23-го серпня ц. р., збільшилося на понад пів мільйона долярів. З нових фондів $405 335 інвестовано у вартісних паперах, а 131,873.96 в гіпотичних позиках (морґеджах) переважно для членів УНСоюзу. За 9 місяців цього року чистий приріст майна УНСоюзу виносить понад один мільйон долярів. В дебатах над фінансовим звітом розглянено ряд нових подань про гіпотечні позики, розглянено і вирішено справу виплат забезпеченевих премій і окрему увагу приділено теж справі кількох відділів, що залягають з вкладками та рішено поробити передбачені статутом заходи для полагодження цих залеглостей.

Подібний звіт з організаційного розвитку склав головний секретар д-р Ярослав Падох, стверджуючи в результаті, що хоч в перших місяцях цього року приріст нових членів не міг покрити усіх втрав в членах, то в останніх місяцях, не в малій мірі завдяки новому т. з. акцидентовому забезпеченню, знову здобутки нових членів перевищають втрати і на підставі теперішнього розвитку можна передбачати, що також і цей рік буде закінчений надвишкою членів. До кінця вересня ц. р. УНСоюз здобув 2 697 нових членів, при чому в серпні вже було 22 члени надвишки — після покриття втрат у членах, а у вересні 228 нових членів більше, ніж виносили втрати. Найбільше втрат від початку року було у виплачених грамотах (1, 172), а дальше в суспендах (723) та в смертності (513). В дебатах над звітом д-ра Я. Падоха детально обговорено ряд існуючих і нових організаційних засобів і заходів, приділюючи окрему увагу справі вишколу секретарів Відділів та організаторів УНС, справі нових грамот, організації та активізації союзових округ і подібне.

Гол. предсідник Й. Лисогір додатково інформував про дотеперішні підсумки цьогорічного ведення Союзівки, вакаційно - відпочинкової і виховної оселі УНСоюзу в Керґонксон, яка в цьому році покрила всі свої видатки та виказує понад 26 000 долярів прибутку.

Ред. А. Драган поінформував про викінчування друку англомовної Енциклопедії Українознавства у видавництві університету в Торонті. Книга, як передбачувано, буде в продажу 12-го листопада ц. р. і цього ж дня почнеться висилка замовлених наперед примірників. 18-го листопада університетське В-во плянує публічну презентацію книги під час зустрічі і конференції в університеті в Торонті. Готова до друку також Антологія української прози в англійському перекладі, а в підготові до друку є ювілейний календар УНСоюзу на 1964-ий рік, що повинен появитися друком з початком грудня, та коротка історія УНСоюзу, що також появиться друком перед кінцем цього року.

УНС ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ „ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ АФЕРИ" У ВАШИНҐТОНСЬКІЙ ГАЗЕТІ

Джерзі Сиrі. — У понеділок, 21-го жовтня, тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу почалася піврічна перевірка діловодства, майна та організаційного стану і активности цієї великої організації. Перевірку переводить Головна Контрольна Комісія. Цього ж дня відбулися тут і наради Головного Екзекутивного Комітету. В полудневих годинах Екзекутивний Комітет і Контрольна Комісія відбули спільні наради, під час яких розглянено зокрема справу виконаних чи виконуваних ухвал і рекомендацій Конвенції та Головного Уряду. При цій нагоді заторкнено також голосну справу редакційної статті „Шевченківська Афера", що появилася у вашинґтонському щоденнику „Вашинґтон Пост" з 18-го жовтня ц.р. та в якій редакція цієї газети з непоінформованости чи з інших причин, користуючись арґументами, як їх видвигає большевицька пропаґанда, зокрема твердженнями, що — мовляв — будову пам'ятника затіяла мала група громадян українського походження з метою використати цей пам'ятник для своїх цілей у холодній війні, закликає Конґрес ЗДА до скасування закону про будову цього пам'ятника. Головний Екзекутивний Комітет та Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу, розглянувши цю справу, схвалили спільно таку резолюцію:

З уваги на те, що редакційна стаття „Шевченківська Афера", надрукована у „Вашинґтон Пост" з 18-го жовтня 1963, подає невірні і неточні дані щодо пляну будови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, як і

Тому, що ця стаття є крайнє кривдяча і несправедлива не тільки у відношенні до двох мільйонів американських громадян українського походження, понад 82 тисячі яких зорганізовані в існуючому від 70 років Українському Народному Союзі, але й для всього українського народу, як і

Тому, що згадана стаття кидає некорисне світло на американський нарід та на Конґрес ЗДА, вважаючи їх іґнорантами та сліпим знаряддям „маленької групи", як і

Тому, що ця стаття, користуючись вигаданими вже раніше большевицькою пропаґандою арґументами проти поставлення пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, наносить велику кривду і шкоду Америці, яка має в світі опінію волелюбної і справедливої нації і заступника та оборонця покривджених і поневолених, отже

Тому Головний Екзекутивний Комітет і Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу, ініціятора будови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, на своїх спільних нарадах в Джерзі Сиrі, Н. Дж., в дні 21-го жовтня 1963 р. одноголосно рішають якнайбільш рішучо запротестувати проти несправедливих і невірних тверджень „Вашинґтон Пост" у статті „Шевченківська Афера" та довести цей протест до відома згаданої газети й заінтересованих осіб, закликаючи рівночасно до подібної акції всі свої відділи та всіх своїх членів.

АРХИЄПИСКОП МСТИСЛАВ ВІДБУВ НАРАДИ З МИТРОПОЛИТОМ ІЛАРІОНОМ

ВДОСКОНАЛЕННЯ І СКРІПЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ БУЛО ПРЕДМЕТОМ НАРАД, НА ЯКИХ ПРИДІЛЕНО УВАГУ ТАКОЖ ВСЕЛЕНСЬКОМУ СОБОРОВІ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ.



Архиєпископ Мстислав

Бавнд Брук, Н. Дж. — З консисторії Української Православної Церкви в ЗДА інформують, що в днях 12-16 жовтня ц.р. Архиєпископ цієї Церкви, Владика Мстислав, перебував у Вінніпезі в Канаді. Метою його подорожі було давнє бажання відвідати Вл. Митрополита Іларіона та Консисторію УПЦеркви в Канаді. Перша довша розмова обох Владик відбулася в суботу 12-го жовтня ц.р., під час якої всебічно обговорено внутрішні справи об'єднаної Української Православної Церкви та події загально-християнського значення, що заіснували в світі на протязі кількох останніх років. Закінчили свої розмови Владики щойно в понеділок 14-го жовтня, ствердивши однозгідність у поглядах на багато церковних проблем загального значення, зокрема ж на конечність дальшого зміцнення й удосконалення організації Української Православної Церкви поза Батьківщиною. Не минула уваги Владик і справа ІІ-го Ватиканського Собору, який вони вважають за визначну подію у всьому християнському світі. Хоч ці розмови й мали приватний характер, проте вони викликали вже й реальні наслідки: 15 жовтня Вл. Митрополит Іларіон звернувся до українських православних єпископів з запрошенням на спільну єпископську конференцію, пропонуючи відбути її вже в січні 1964 р. В неділю 14-го жовтня Вл. Мстислав був присутній на соборній Службі Божій в катедрі Св. Покрови, яка в ту неділю справляла своє храмове свято. Цю Службу спільно відправили Владики Митрополит Іларіон і єпископ Борис, а співслужили їм прот. М. Юрківський і о. Стус та чисельні студенти-теологи. Під час храмового обіду, відповідаючи на промову Владики Іларіона, Владика Мстислав висловив велике вдоволення з зустрічі й розмов з Первоієрархом Церкви-Сестри в Канаді. Одночасно Архиєпископ Мстислав привітав Митрополита Іларіона з титулом „Блаженніший", яким обдарувала Владику його Церква за великі заслуги перед цілою Української Автокефальною Православною Церквою. М. ін. Вл. Мстислав сказав: „Ваше Блаженство, дорогий Отче, Владико, — цей титул Вам належить за суму Вашої довголітньої, невтомної, тяжкої й вельмикорисної праці і на церковній ниві і на науковому відтинку життя нашої Нації. До обох скарбниць — наукової і церковної — Ви вклали скарби, які не проминуть, а тому — теперішній період в історії нашої Нації і її Церкви буде позначений і Вашим ім'ям". У вівторок 15-го жовтня Вл. Мстислав відвідав Консисторію УПЦеркви в Канаді та інтернат студентів теології Колеґії Св. Андрея в Вінніпеґу. Довшу розмову про спільні для обох Церков справи, зокрема ж про видавничі, Владика відбув з головою Консисторії о. прот. Т. Кова-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЙОСИП ЛИСОГІР ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ КОНҐРЕСУ БРАТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НЮ ДЖЕРЗІ



На конвенції Конґресу Братських Організацій Ню Джерзі. Стоять (зліва): новообраний голова Конґресу і гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, голова Крайового Конґресу Братських Організацій Джозеф Судимак та дотеперішній президент Конґресу Стівен Джекобсен.

Атлантик Сиrі, Н. Дж. — Йосип Лисогір, головний предсідник Українського Народного Союзу, був обраний на голову Конґресу Братських Організацій стейту Ню Джерзі в результаті річних нарад цієї організації, що відбулися тут минулої суботи, 19-го жовтня, в готелі Ріц-Карлтон. Це була вже 30-та з черги сесія цієї „організації організацій", до якої належить 38 братерсько - запомогових організацій, що разом об'єднують мільйони членів і мають великі мільйони долярів майна. До Конґресу належать і три українські братсько - допомогові союзи: Український Народний Союз, Український Робітничий Союз та Союз Українців Католиків „Провидіння". На порядку нарад Конґресу, крім формальностей і звітування, були й дві головні доповіді, одна про „Динамізм у фратерналізмі", яку виголосив голова Крайового Конґресу Братерських Організацій Джозеф Судимак. До нової Президії Конґресу були обрані: Йосип Лисогір — президент; Пітер Смій і Джан Масіч — заступники президента; Гелен Е. Волд — скарбник та члени Екзекутиви: Джан Бабушка, Чеслава Дурска, Алберт Стелковіч, Золтан Бекі, Джозеф Гілсон.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗНОВУ НЕ ПРИЙНЯТИЙ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй відкинула в минулий понеділок 21-го жовтня ц. р. внесення на допущення до Об'єднаних Націй Комуністичного Китаю на місце Вільного Китаю, що має свій осідок на Тайвані (Формозі) — 57 голосами проти 41, при 12-х, що стрималися і одному відсутньому. Цьогорічне голосування виявило трохи більшу опозицію проти Пейпінґу, як минулого року, коли таке саме внесення відкинено 56 голосами проти 42. У цьому році вперше ані Совєтський Союз, ані Індія не були внескодавцями в цій справі, дармащо обидві ці країни голосували „за" допущення Пейпінґу до ОН. Проте Совєтський Союз не прославляв, як це звичайно раніше робив, Комуністичного Китаю та цілком промовчав цьогорічного адвоката китайських комуністів — Альбанію. Представник Індії взагалі не забирав голосу в дискусії. Тунісія старалася знайти компромісову розв'язку, а саме, щоб допустити Комуністичний Китай, але водночас затримати в Об'єднаних Націях також Вільний Китай. Тому Тунісія пропонувала розділити голосування над двома справами: допущення Пейпінґу до ОН та виключення Тайвані. Але однаково вільні, як комуністичні китайці відкинули концепцію „двох Китаїв", а Тунісія відкликала свою пропозицію, щоб не затягати в безконечність дебат. Американський амбасадор в ОН Адлей Стівенсон висловив велике вдоволення з висліду голосування. Вільний Китай і Альбанія обкидались в ході дебат взаємними лайками й обвинуваченнями.

ЗДА припиняють допомогу так званим „спеціяльним військам" в Півд. В'єтнамі

Сайґон. — Америка рішила припинити дальшу виплату грошей так званим спеціяльним частинам в Південному В'єтнамі, які виконують службу політичної поліції на послугах президентового брата, Нґо Дінг Нгу, з головною ціллю — затримати родину Нгу при владі. Американська амбасада в Сайґоні повідомила команданта тих спеціяльних військ полк. Ле Кванґ Тунга, що надалі Америка виплачуватиме гроші тільки тим південно - в'єтнамським військовим частинам, які борються проти комуністичних партизанів, а не виконують поліційних завдань в запіллі. Ці спеціяльні частини ,вишколені для партизанської війни проти комуністів та оплачувані американцями, були використані південно - в'єтнамським режимом для рейду проти буддистських паґод і для здавлювання політичних демонстрацій студентів і середнєшкільників. Це рішення Америки матиме — коментують американські часописи радше психологічне й політичне значення, як виразний виступ Америки проти Нґо Дінг Нгу, шефа південно-вф'єтнамської поліції та головного речника політики репресій проти всякої внутрішньої опозиції. ЗДА платили на утримання тих спеціяльних частин 3 мільйони долярів річно. Південно - в'єтнамський уряд візьме тепер ці гроші з інших позицій бюджету.

Альжир шукає посередництва Етіопії у спорі з Марокко

Альжир. — Автомобільний, залізничий та летунський рух між Альжирем і Марокко перерваний. Обидві ці країни, без офіційного виповідження війни і без ствердження фактичного воєнного між ними стану, одна одну оскаржує у поширюванні бойового фронту. В комунікатах обох сторін та заявах їхніх речників називається різні назви прикордонних місцевостей, ніби-то заатакованих альжирськими чи марокканськими військами. Конференція вислаників обох сторін, яка мала на меті проголошення перемир'я та започаткування переговорів для мирного вирішення тривкого кордону між Альжиром і Марокко, скінчилась в минулому тижні невдачею, бо альжирці не хотіли прийняти марокканської пропозиції, що перемир'я взяло на увагу фактичний стан посідання в моменті його проголошення. В тому часі Марокко зайняло було вже дві альжирські оселі. В Каїро відбулось в минулу суботу надзвичайне засідання Арабської Ліґи, куди належать 13 арабських країн. 11 держав вистосували заклик до Марокко і Альжиру, щоб вони негайно припинили бойові дії та старалися мирно поладнати свій конфлікт. На просьбу альжирського уряду, звернену до перманентного секретаріяту Організації Африканської Єдности в столиці Етіопії Адіс Абебі, прилетів до Альжиру етіопський міністер закордонних справ Ато Кетема Іфру, який саме тоді перебував з етіопським королем Гайле Селяссі з відвідинами у марокканського короля Гассана II. Після довгої розмови етіопського міністра з альжирським диктатором Бен Беллою, він відлетів до столиці Марокка Рабату разом з альжирським міністром закордонних справ Абделлазіс Бутефліка, що його негайно прийняв на довшу розмову король Гайле Селяссі. Після того Гайле Селяссі полетів до Альжиру на безпосередню розмову з президентом Ахмедом Бен Беллею.

У СВІТІ

● Віденська преса повідомляє з Праги, що доля тамошнього партійного диктатора Антоніна Новотного дуже непевна і що можна сподіватися на швидкий кінець його кар'єри. Головна причина — загальний гін до лібералізації, зріст відваги навіть в партійних комуністичних рядах, особливо ж зріст відваги в колах письменників і мистців, які бунтуються проти диктаторсько - сталінського курсу Новотного.

● Уряд Вільного Китаю в Тайвані (на Формозі) дав наказ міській управі столиці Тайпей та тамошньому військовому ґарнізонові, щоб до трьох років очистити місто і передмістя з халуп і шатер, що їх будують пришельці з далекої провінції, які напливають до міста і не всилі знайти помешкання. Таких халуп постало 25.000 до 45.000. Впродовж трьох років мають збудувати багато нових великих мешкальних бльоків.

● У Швеції є великий брак фахових сил до праці, досвідчених робітників, учителів, професорів, інженерів, лікарів. Не можна знайти кандидатів на яких 45.000 вільних добрих посад. На 7.500.000 населення — 3,800.000 осіб працюють (решта — хатні господині, діти і молодь в шкільному віці, емерити і військові). Уряд заходиться щоб чотири шведські університети, в яких студіюють 44.000 студентів, могли примістити під кінець цієї декади — 85.000.

● У Центральній провінції в Конго, що її столицею є місто Ківу, в обширі міста Букаву все ще по - диктаторськи править шеф 250.000-го племени кабарців Мвані, який стосує такі кари супроти непокірливих своїх „підданих", як закопування їх в землю по шию, щоб вони померли з голоду й виснаження. Мвані вважає за свою власність не тільки всю землю, але й усі готелі, ресторани і крамниці в тому містечку і всі їх дійсні власники з страху мусять платити йому данину.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Поличник правді

Правда і справедливість, ці дві великі чесноти, дістали поличник від того, хто в першу чергу повинен стояти на їх сторожі: від вільного пресового органу. Мова про статтю „Шевченківська афера", що появилася як коментар, у щоденнику „Вашинґтон Пост" з 18-го жовтня цього року, з виступом проти запляннованого пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні і з домаганням скасувати схвалений Конґресом і підписаний Президентом ЗДА закон у цій справі.

Стаття починається твердженням, що „пам'ятник Шевченкові ніколи не повинен був дістати апробату Конґресу", і кінчається закликом до законодавців, яких „намовлено піддержати справу пам'ятника Шевченкові" — сенаторів Джевітса і Кітінґа та конґресменів Лесінського, Пола Джовнса і інших, — щоб вони „негайно вжили заходів і направили свою ранішу помилку". Арґументація для цього така:

„Немає, — сказано в тій статті, — ніякої законної причини, щоб вшановувати пам'ятником на завидній площі столиці українського поета 19-го сторіччя, який є нулем (сайфер) для величезної більшости американців і предметом палких маніпуляцій тих нечисленних, що його знають". Далі газета твердить, що було дві причини, чому плян зайшов уже так далеко, і що жадна з тих причин не є добра. „Перша причина — це зусилля маленької групи американців українського роду чи походження, яким пощастило перетворити блудну (еррант) приватну місію в публічну справу". За другу причину газета вважає „ведену в оману (місґайдед) і неуважну поставу, яку зайняв до пляну Конґрес, дозволивши своїм потягненням задовольнити деяких наполегливих виборців..."

„Вашинґтон Пост" в обговорюваній статті твердить, що американські українці заініціювали акцію в справі пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні з думкою „використати його як гостру (блант) зброю в запеклій холодновоєнній пропаґанді проти Совєтського Союзу" та які, мовляв, „використовують це для власної і специфічної уяви поборювання комунізму та для їхньої власної неймовірної мети української державности".

Загал не тільки українського, але й американського громадянства впродовж уже кількалітньої акції в справі будови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні мав нагоду з багатьох, також і урядових публікацій докладно познайомитись із справою пам'ятника. Також і „Вашинґтон Пост" міг би заглянути до того, що в ньому самому було на цю тему надруковане, щоб переконатись, що будова цього пам'ятника не є жадною „затією" ані жадним „введенням в оману" американських законодавців „маленькою групою" американських громадян українського походження.

Ми не знаємо, чому, в яких обставинах та в яких цілях обговорювана стаття була написана і надрукована, але кожного познайомленого із справою пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні мусить вразити повна схожість арґументів „Вашинґтон Посту" із тими, що їх уже раніше видвигала в тих самих цілях большевицька пропаґанда.

Одна стаття в газеті ще далеко не означає, що рекомендовані нею заходи будуть переведені. Проте, в ім'я правди та в найкращому інтересі тієї правди і справедливости, помилковість тверджень „Вашинґтон Посту" повинна бути доведена до відома цієї газети та всіх, хто того ще не знає або міг би сумніватися. Це чергове завдання всіх тих, що цю правду знають. Ми переконані, що й „Вашинґтон Пост", пізнавши цю правду, не забагається її ствердити і цим направити ту кривду і несправедливість, що їх наносять твердження та рекомендації в статті „Шевченківська афера".

На шляху до ліквідації „суверенних"

Не зважаючи на те, що жадна із п'ятнадцяти „совєтських соціялістичних республік" не мала й не має власної армії, власної валюти та пошти, не має змоги вести свою закордонну політику, і що всі вони були і є тільки штучно створеними фікціями, для кремлівських самодержців і великодержавних шовіністів навіть такий стан із фікційними „незалежними й суверенними" є тільки переходовою конечністю, що її треба якнайскорше позбутися.

Далекойдучий плян злиття націй і ліквідації всяких етнографічних та державних кордонів між совєтськими „республіками" виложений уже в програмі КПСС, що її прийняв XXII з'їзд КПСС у листопаді 1961 року. Цей плян передбачає створення монолітної комуністичної держави з єдиною „комуністичною культурою" і в дальшому із єдиною російською мовою.

Москва добивається здійснення цього пляну поступово, всякими засобами й шляхами. Найперший із цих засобів — це плянова широка і систематична русифікація, яка має етапами через „зближення націй" привести їх до повного злиття. Дальшими засобами в тому напрямку є перемішування й переміщування людности, відривання неросійських національностей від їх предківської землі, традицій і оточення. Дуже важливим засобом є також державна і господарська уніфікація та централізація — підпорядкування всіх ділянок життя тієї чи іншої „союзної республіки" під безпосередній провід і контролю Москви.

Почавши від XXII з'їзду КПСС, щораз реальніших форм набирає ідея ліквідації окремих республік СССР з допомогою створення — покищо окремих — „федерацій" тих республік. Перший крок у напрямі здійснення цих плянів зроблено вже минулого року, коли об'єднано чотири центрально - азійські республіки — Узбецьку, Киргизьку, Туркменську і Таджицьку — під одним політично - партійним і господарським проводом. Згодом поставлено під один партійний провід також три закавказькі республіки — Вірменію, Грузію й Азербайджан. Уживається вже заходів для подібного „сфедералізування" також і балтійських республік — Латвії, Естонії і Литви.

Тепер, згідно з повідомленнями провінційних совєтських газет, почалося розроблювання теоретичної основи для цього накинутого московським Кремлем „федералізаційного руху". В столиці Киргизької ССР, Фрунзе, відбулася останніми днями триденна конференція соціологів, економістів, правників і мовознавців для конкретного визначення шляхів і способів створення майбутніх „нових федерацій" у рамках СССР. На цій конференції, як повідомляє часопис „Советская Киргизия", засуджено „псевдонаукову теорію" чистоти національних мов, підкреслено важливість російської мови, як спільної для всіх совєтських етнічних груп, і вирішено повести боротьбу із залишками „буржуазно - націоналістичної" ідеології серед тих національних кіл в СССР, які ставлять опір плянованому злиттю народів. Окремі промовці на цій конференції засуджували водночас практику визначування національних республік, як окремих економічних областей, і вимагали створення більших економічних районів, що охоплювали б кілька республік. Один з доповідачів навіть заявив, що злиттю націй сприятимуть передусім такі чинники, як економічний розвиток, щораз тісніші взаємини між совєтськими народами і особливо переміщування населення з одних територій на інші.

Конференція у Фрунзе доводить, що Москва рішена посилити й приспішити започатковану нею централізацію й культурномовну уніфікацію своєї колоніяльної імперії.

Зміна в Британії

У двох західньоевропейських державах сталися минулого тижня преважливі зміни: прийшов у Західній Німеччині інший канцлер і в Британії інший прем'єр. Правда, відмолоджено ті становища небагато: на місце 69-літнього Гаролда Мекміллена став 60-річний лорд Гюм, а на місце 87-літнього Конрада Аденауера — 63-літній Людвіґ Ергард. Таким чином оклики в тих двох країнах, що на керівних становищах треба „нової крови", знайшли — з формального боку — тільки частинний практичний відгук. Насправді ж, хоч, безумовно, Гюм був льояльним до свого прем'єра міністром закордонних справ, а Людвіґ Ергард був льояльним заступником і міністром господарства в уряді канцлера Аденауера, ставши головами урядів, вони вестимуть політику по-свосму, інакше.

Відхід старого Аденауера і прихід його наступника був здавна плянований, включно з докладно устійненими датами, і тому та зміна в Німеччині нікого не здивувала і була наперед коментована. Не так сталося в Британії. Хоч становище прем'єра Гаролда Мекміллена було захитане внаслідок господарських труднощів та скандалу з аферою колишнього військового міністра Профумо, ніхто не міг передбачити, що він раптом поважно захворіє і безпосередньо перед операцією зречеться свого становища. Наступного прем'єра в Британії визначається — за традицією — після нарад на верхівці партії більшости, без голосування над кандидатурами, а задля устійнення опінії. Ця традиція виявилася в даному випадку недоцільною і шкідливою. Зголосилось кілька кандидатів, і закулісова боротьба між ними кинула погане світло на відносини в Консервативній партії. Вправді десиґнований королевою на нового прем'єра лорд Гюм зумів здушити партійний „бунт" і включити до уряду своїх учорашніх трьох головних суперників, проте відмова підтримати його збоку деяких видатних членів названої партії пошкодила цій партії в публічній опінії. У попередніх виборах англійські консерватисти не раз воювали й вигравали арґументом щодо роз'єднання і браку виразної програми у соціялістів. Тепер соціялістична Партія праці має за собою — в очах сірих британських громадян — два промовисті арґументи: її новий голова, 47-річний Гаролд Вілсон, є метким організатором і першорядним промовцем, а розсварені раніше члени Партії праці з'єдналися за своїм новим лідером і заповідають „зміни", атракційні для всіх тих, що не вдоволені із теперішнього стану.

Найближчі вибори в Англії мусять відбутися найдалі за рік, але — мабуть — відбудуться пізньою весною чи вліті наступного року. Покищо шанси консерватистів стоять погано. В цілому ряді доповняльних виборів вони програли. Згадані вище неґативні моменти пошкодили їй знову. Невідомо, які здібності виявить лорд Гюм на становищі партійного лідера та прем'єра і чи зуміє він привернути впродовж найближчих місяців для партії і для себе престиж та симпатії широких верств англійського народу. Хоч роля Британії у широкому світі значно зменшилась, вона все ще така велика, що нікому не може бути байдуже, хто стоїть при її кермі. і як ставиться до картинальної проблеми — відношення до російсько - большевицького імперіялізму.

Мирослав Прокоп

„УСАМОСТІЙНЕННЯ" ЗАМІСТЬ „ВИЗВОЛЕННЯ"

(В пошуках концепції американської політики у відношенні до сателітів Москви)

I

Рівночасно з тим, як у керівних колах Вашинґтону щораз більше надій пов'язують з можливою внутрішньою еволюцією в Совєтському Союзі, зарисовуються в тих колах обрії сучасної концепції американської закордонної політики у відношенні до сателітів Москви. Провідна думка цієї концепції така: в міру того, як будуть поглиблюватися внутрішні зміни в самому СССР, цей процес ще сильніше виявиться в Польщі, Румунії, Угорщині, Болгарії і Східній Німеччині А це, в свою чергу, приведе до ступневого, хай тільки частинного, усамостійнювання тих націй.

Коли порівняти таку концепцію з атрактивними гаслами „визволення", що лунали в Америці упродовж минулого десятиріччя, — то вона звучить доволі скромно. Американські конґресмени говорять тепер поміркованіше про становище поза залізною заслоною, в американських журналах не появляються елябората типу голосної статті в „Колієрсі" про майбутній розподіл Росії, немає публіцистичних студій типу Джеймса Бернгема, в яких пропонували б вишкіл польських, українських чи інших повстанців для боротьби, наприклад, у В'єтнамі, тощо.

За це, однак, при всіх слабостях теперішнього американського зовнішньополітичного мислення в питаннях Сходу Европи, є одна цінна риса: автори сучасної концепції не пишуть про повстання, не проповідують „визволення" іззовні, словом, не обіцяють того, чого не думають чи й не можуть здійснити. Вони тільки виходять з об'єктивного становища, яке утворилося в країнах совєтських сателітів, і з цього роблять свої висновки.

Ставка на органічні сили поневолених народів

Ще 18-го серпня ц. р. писав про це „Ню Йорк Таймс" таке: „Відродження придавленого націоналізму, внутрішні конфлікти інтересів, неспокій у зв'язку з низьким життьовим стандартом і постійний тиск знизу за більшу свободу — ось що розсаджує знутра насильно накинену Москвою єдність бльоку. Якраз усвідомлюючи таке становище, Державний Департамент потвердив, що він розглядає питання основної ревізії політики у відношенні до народів Східньої Европи".

Останні місяці дали чимало доказів на те, що в країнах сателітів відбуваються процеси, які можна клясифікувати чи то як намагання місцевих комуністичних вождів здобути для себе більше свободи рухів, чи то як прагнення самих поневолених народів відвоювати у місцевих режимів, принаймні частинно, громадянські свободи, покращання життьових умов, вільніший зв'язок із стороннім світом тощо. За докази цього процесу треба уважати, зокрема, такі факти, як голосний донедавна спротив румунської комуністичної верхівки намаганням Москви в цілому підпорядкувати собі румунську економіку, наступ на спадщину сталінізму в Чехо - Словаччині, відновлення дискусій в Угорщині про „окремі шляхи до соціялізму", намагання поляків розбудувати свої економічні взаємини із Заходом і ін. Це — частинний ренесанс після довгого періоду розчарувань і заломань, що були наслідком невдалих спроб у 1956 року цілковито звільнитися від втручання Москви.

Значення цих процесів і в тому, що вони є пророчистими доказами незнищенности ідеї національної свободи. Вони дуже вимовні, коли пригадати пророцтва різних інтернаціональних нігілістів та імперських об'єднувачів. Ще в минулому сторіччі Маркс говорив про народи Балканів, як про „етнічне сміття", а Ленін незадовго перед революцією заходжувався був не допустити до утворення окремих комуністичних партій неросійських народів, мовляв, це шкодить „революційній боротьбі". Югославський комуніст Джілас свідчить, що Сталін плянував зразу по війні включити своїх сателітів до СССР, на балтійський зразок, а ввесь тітовський бунт погрожував зліквідувати порухом мізинця. Життя жорстоко посміялося з тих пророцтв. Це розуміє, мабуть, і Хрущов. Тому під час своєї останньої візити в Югославії він казав що, мовляв, взаємини між країнами „соціялістичного бльоку" повинні бути побудовані на принципах менш тісного об'єднання.

Зв'язки і співпраця з сателітами, як засіб посилити процес усамостійнювання

В обличчі такого становища серед сателітів Совєтського Союзу формується на Заході, а передусім в Америці, концепція політики, метою якої було б підтримувати органічний рух сателітів до усамостійнювання від Москви. Про те, між іншим, говорив державний секретар Раск 11-го жовтня цього року в Синсинеті, заявляючи, що Америка „робитиме все, що тільки можливе", щоб посилювати рух у напрямі національної автономії (незалежности) і індивідуальної свободи в совєтському бльоці.

Якщо йде про засоби, з поміччю яких це мало б бути досягнене, то тут в центр уваги ставлять розбудову культурних, економічних і дипломатичних зв'язків з Угорщиною, Чехо - Словаччиною і ін. При цьому наголос роблять не тільки на зв'язки з панівними в тих країнах режимами, але й з самими народами. За повідомленням „Ню Йорк Таймсу" з 17-го вересня цього року, таких зв'язків домагаються, зокрема, американські дипломати поза залізною заслоною. Вони кажуть, що Вашинґтон досі зосереджував свою увагу передусім на самій Росії і на таких „вибранцях", як Югославія та Польща. Тепер треба це поширити на інших сателітів. Це було причиною, чому, коли стало на порядок дня питання продажу пшениці, в Конґресі дехто вимагав торгувати окремо із сателітними державами, а окремо з Москвою, мовляв, треба відрізняти національні інтереси кожного зокрема народу поза залізною заслоною. Такі суґестії піддає також голова уряду плянування Державного Департаменту Вол Ростов в останньому числі журналу „Форен Афферс". Він каже, що пізнання національних інтересів поодиноких народів совєтського бльоку треба покласти в основу американської зовнішньої політики.

Нарешті треба відзначити, що такі пляни не є виявом поглядів тільки сучасного демократичного Уряду. В журналі „Сатердей Івнінґ Пост" з 12-го жовтня цього року надруковано статтю колишнього віце - президента, Р. Ніксона, в якій він чимало уваги приділяє цим питанням. Ніксон критикує політику Кеннеді в питанні Східньої Европи, закидаючи, що вона може привести до перманентного поневолення Сходу Европи. Рівночасно Ніксон висуває програму - „мінімум", в якій, побіч таких демонстративних вимог, як „вихід совєт. окупаційних військ із країн сателітів", пропонує: 1) посилити зв'язки з їх народами, на відміну від зв'язків з самими їх урядами, включаючи відвідини видатних американських діячів, щоб запевнити ті народи, що про них не забули; 2) поширити обмін публікаціями, радіопрограмами та іншими засобами зв'язку, щоб втримувати контакти молоді тих народів із західним світом і його установами.

Ось такі основні риси американського зовнішньополітичного мислення, якщо йде про ставлення Америки до сателітів Москви. Чи таке мислення реальне? Чи, з огляду на довгий і прикрий досвід із політикою Москви та її наставників у країнах сателітів, можна уважати таку політику успішною? Чи в догідний момент Москва не задушить намагань сателітів унезалежнитися від неї?

Цим питанням займемося в наступній статті.

ЗАНЕПАД МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Макс Аронoф, видатний американський віртуоз-скрипаль, засновник і директор Нової Музичної Школи у Філядельфії, член широковідомого Музичного Інституту Кюртіса у тому ж самому місті — ударив нещодавно в пресі на сполох: „Занепадає музична освіта у ЗДА!" Як на причину такого невеселого стану цей визначний музика і виховник звертає увагу суспільства на такі фактори, які ведуть, на його думку, до занепаду музичної освіти в ЗДА, зокрема ж у найбільш важливому її секторі — симфонічному:

Це загальновідомий факт, — пише М. Аронoф — що диригенти симфонічних оркестр у ЗДА щораз більше нарікають на незадовільну підготову гравців на струнних інструментах. Учителі музики по середніх і високих тутешніх школах дуже часто — соромно казати світові! — своїм фаховим знанням стоять лише „на одну лекцію вище" від своїх учнів. Причина низького стандарту поміж учительським персоналом — це їхній грубо матеріялістичний підхід до своєї професії. Свій досвід і левину частину свого часу присвячують вони „мамоні", тобто віддають свої пальці, а за ними й свою музичну душу чисто заробітковим справам, замість бути жерцями високого мистецтва.

На думку Макса Аронoфа, багато вини у цьому занепаді також — по стороні батьків, які волїють, щоб їхні діти грали на таких інструментах, що в майбутньому з певністю допоможуть їм заробляти добрі гроші. Музична комерція, наприклад, виступи за гроші молодих адептів цього мистецтва на танцювальних вечорах, убиває і руйнує основу музичної освіти.

Алярмуючим явищем є те, що з кожним роком меншають ряди студентів, які вивчають гру на скрипці, цієї від довгих століть „цариці музики" й чільної виразниці музичної експресії. Немаловажним є й той факт, що молодь взагалі не має гарячого завзяття до шкільного навчання.

Наслідком такого занепаду музичної освіти в наші дні, твердить Макс Аронoф, навіть найкращі симфонічні оркестри в Америці мають поважні труднощі, коли диригентам приходиться доповнювати або й заступати старших музик-скрипалів молодим нарибком. Просто катастрофічна недостача молодих талантів з належною музичною освітою.

Щоб підтвердити свою тезу, М. Аронoф цитує професійний журнал „Музична Америка", який причину цього загрозливого стану вбачає по стороні учителів, як також їхньої методики навчання: „Музична освіта, яка дає студентові лише мертву техніку гри на інструменті, винна в такому стані; наслідком цього школа й загал втратили майже зовсім пошану до музичної освіти".

Студентські музичні „банди", цей суроґат музичного тренінґу, каже М. Аронoф, повинні належати до шкільного відділу фізичного виховання, але ні в якому разі до музичного відділу. Загальні, поверховні музичні курси по школах треба зліквідувати, а на їх місце зорганізувати скрипковий відділ на високій академічній площині. Треба осуджувати музичну комерцію, перестати видавати „музичні дипломи" тим учням, які до них не доросли.

Замість музичної теорії — каже М. Аронoф — треба дати учням більше часу на пізнання і можливо досконале опанування інструменту, а також відповідними стипендіями по закінченні середньої школи заохочувати молодь студіювати музику в високих музичних школах. Замість сумнівної вартости музичних ансамблів і різної масти псевдоартистів, анґажувати на мистецькі виступи по школах високого рівня музичні групи, справжніх мистців - віртуозів, щоб молодь насолоджувалася елітою, а не міркотою.

У своїй Новій Музичній Школі у Філядельфії Макс Аронoф повністю додержує вище поданої ним самим музично - освітньої програми. Його наполегливі старання оздоровити музичну освіту не йдуть на марне. Майже кожна більша симфонічна оркестра у ЗДА має в своєму складі щонайменше одного абсольвента його музичної студії - школи. Запотребування на випускників його школи таке велике, що для задоволення вимог „ринку" йому треба було б у п'ятдесят разів побільшити цю динамічну мистецьку кузню, яка рятує від загибелі музичне мистецтво у ЗДА.

О. Т-ко

11 більйонів долярів під одним дахом

У Форті Наксі, в стейті Кентакі, в найбільш модерно щодо безпеки влаштованих підземних приміщеннях знаходиться чи не найбільший у світі склад золота — сховище золотого запасу Державної Скарбниці ЗДА. Цю найбільш недоступну й найбільш пильно бережену споруду на терені Америки віддано до вжитку в 1936-му році. Від того часу ніхто із звичайних смертельників не має права переступити поріг двадцятитонових дверей цього таємничого „золотого палацу", тим більше нікому із сторонніх не дозволено постановою окремого державного закону оглядати надра - сховища державного золота у Форт Наксі.

Нещодавно одна американська журналістка відвідала це золоте „святилище" і дістала від його команданта низку цікавих інформацій.

Під сучасну пору знаходиться тут золота на 11 475 808 223.26 долярів. Усе це велетенське добро тримають у формі плиток дещо менших від звичайних будівельних цеглин. Вага кожної золотої плитки становить 28.5 фунта і коштує 14 000 долярів. Якби все це золото виміняти на срібні однодолярівки і покласти їх один на одного, то довжина такої срібної колони була б у 172 рази вища за найбільшу гору світу, Еверест.

Зовнішній вигляд цього сховища на перший погляд дуже скромний. Це — двоповерхова чотирикутна будова, зроблена з комбінації цементу, ґраніту і сталі. Вона має шість закритих грубими сталевими плитами вікон по кожному боці, а на входовій стороні величкого розміру й незвичайно скомплікованої конструкції сталеві двері. Будівля - твердиня оточена площею в сто десять квадратових акрів. Площа обведена парканом, металеві частини якого насичені високовольтовим електричним струмом.

Спеціяльно тренований військовий відділ удень і вночі виконує свою відповідальну службу довкола і всередині цього форту. Щоб дістатися за мури цього вітального нерву американської фінансової потуги, треба спеціяльного дозволу офіційних чинників у Вашинґтоні. Кожний відвідувач Форту Наксу має перейти гостру контролю сторожі з усім військовим церемоніялом найвищої обережности: „Стій, хто йде? Показати документи!" Відвідувачів супроводить командант сторожі даючи короткі інформації.

Гострі приписи зобов'язують тих офіційних осіб, які мають діло з золотим скарбом З'єдинених Держав Америки. Одній особі не вільно і з технічних причин неможливо — дістатися усередину сховища. Щоб відчинити головні двері, треба, щоб у цій незвичайно скомбінованій справі взяло участь декілька урядовців. Ніхто з окремих урядовців не знає всієї техніки, всіх тих математичних формул, потрібних для цієї складної операції. Магічні слова „Сезаме, відчинися" у Форт Наксі є найбільшою таємницею цілковито відданих своїй службі осіб, при чому кожний із них має свою специфічну і незалежну функцію. Значить, це колективна праця, отже й найбільш безпечна.

Р. К-як

пл. сен. кер. М. Світуха

НА СВІТОВОМУ ДЖЕМБОРІ

Звідомлення з участи делеґації Українського Пласту в XI Світовому Скавтському Джемборі в Маратоні, Греція, від 1 до 11 серпня 1963 р.

(IV)

Наступного дня відбувся маратонський біг до Атен з проклямацією про відкриття Джемборі, яку вручено посадникові Атен, а цей останній передав її на радіових хвилях по цілому світі. Того ж дня почалися покази вмілостей, т. зв. Талентcorrespondingорама, спортові змагання та конкуренції, які тривали аж до кінця Джемборі. Відбулося також відкриття виставок поодиноких контингентів на спеціяльно призначеному для цього терені.

В неділю 4 серпня відбулися Богослуження всіх віровизнань. Українські пластуни взяли участь в Богослуженні, яке відправив о. Б. Смик в маленькій капличці, побудованій при вході до табору. Опісля о. Б. Смик відправив Панахиду за трагічно погиблих в летунській катастрофі в дорозі на Джемборі 24-ох філіппінських скавтів. Крім того пластуни взяли участь в католицькій і православній Службах Божих цілого табору Джемборі.

У вівторок 6 серпня табір Джемборі відвідав король Греції Павло, королева Фредеріка, коронний принц Константин, принцеса Ірина та данська принцеса Анна-Марія. Король із своїм почетом відбирав дефіляду скавтських відділів, стоячи на спеціяльно збудованій трибуні.

В середу 7 серпня відбулася парада скавтських відділів на Панатенському Олімпійському Стадіоні перед королівською родиною, членами грецького уряду і дипломатичними представниками різних країн. В цей самий день у королівському палаці в Атенах відбулося прийняття для членів головної кватири Джемборі, головних делегатів поодиноких асоціяцій та запрошених гостей.

Наступні дні призначено на закінчення спортових змагань і вмілостей, а також на окремі покази водного і летунського скавтування.

У неділю 11 серпня знов відбулися загальні Богослуження в усіх віровизнаннях. Увечері цього ж дня на головній арені принц Константин провів церемоніяльне закриття XI Світового Джемборі в присутності дружини засновника скавтського руху, покійного Лорда Бейден Повела. При цьому проголошено, що чергове Світове Джемборі відбудеться в ЗДА у 1967 році. Делеґація американських скавтів перебрала на Маратоні смолоскип Джемборі, щоб символічно запалити чергову міжнародну ватру за чотири роки на американській землі.

Як уже згадано на початку, в Джемборі взяло участь понад 14,000 скавтів з 89 країн. Найбільш численні делеґації прибули з Англії — 1 498, Франції — 1 203, Греції — 1 000, ЗДА — 631, Німеччини — 840, Данії — 605, Голляндії — 549, Італії — 483. Деякі країни були репрезентовані лиш по одному представнику, як: Костаріка, Ель-Сальвадор, Індія, Гаїті, Кенія, Сурінам, Гана. Коли говорити про чисельність делеґацій, то українська в числі 35 перевищувала делеґації 58-ох країн, себто стояла на 31-му місці.

Окремо слід відзначити факт, що делеґація Українського Пласту була найсильнішою і найкращою з-поміж усіх делеґацій з країн Східньої Европи. Крім нас у Джемборі брала участь група литовських скавтів (з Німеччини і ЗДА) в числі 11 осіб, яка мала в сусідстві свій табір і навіть адміністративно підлягала пл. сен. А. Фіґолеві. Жадна інша екзильна група свого табору не мала.

Через певні організаційні недотягнення група мадярів у числі 14 була розпорошена поміж інших учасників Джемборі і долучена до порядкових відділів служби. Це не дало їм можливости виступати як окрема частина, а тим більше мати свій власний табір. Польська асоціяція гарцерів з певних принципових причин своїх членів на Джемборі не висилала, але була репрезентована трьома делеґатами на офіційних нарадах. Естонська асоціяція включилася повністю в скавтські асоціяції країн поселення, і тому поодинокі естонські скавти взяли участь в Джемборі в складі контингентів інших країн.

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ФОНД!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА
Економічна Комісія

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

відбудеться в суботу, 26-го жовтня 1963 р. в год. 6-ій веч. в залі Наукового Товариства ім. Шевченка, 302 Захід 13-та вул. в Ню Йорку.

Програма:

1. Відкриття.
2. Проф. Д-р Микола ВЕЛИЧКІВСЬКИЙ: доповідь на тему: „Економічні причини московсько-комуністичного співіснування з демократичними країнами".

Вхід вільний. — Гостям раді!

Доїзд підземкою: ІНД Восьма Евеню — до 14 вулиці або ІРТ Сьома Евеню — до 14 вулиці або КАНАРЗІ ЛАЙН до Восьмої Евені в Ню Йорку.

Управа Економічної Комісії НТШ

Вшанування пам'яті І. П. Багряного в Ню Йорку

Заходами Представництва В. О. УНРади в ЗДА влаштовано в Ню Йорку жалібну академію для вшанування пам'яті віце-президента УНР в екзилі, кол. голови УНРади, видатного українського письменника Івана Павловича Багряного. Академія відбулася 6 жовтня, в 40-ий день після його смерти, в залі УВАН, яку громадянство виповнило цілком. Між приявними був президент УНР в екзилі д-р С. Витвицький. На передній стіні був великий портрет небіжчика, удекорований квітами.

Академію відкрив голова Представництва В. О. д-р Є. Приходько, а далі виступив однодумець І. Багряного і кол. ідеологічний референт Ц. К. УРДП В. І. Гришко, який спеціяльно прибув зі стейту Вашинґтон. В одногодинній доповіді під наг. „Живий Багряний" він накреслив образ Небіжчика і проаналізував його літературну і політичну діяльність. І. П. Багряний був втіленням думок і прагнень першого пореволюційного покоління підсовєтської формації, які знайшли оформлення у створеному ним русі, на новому етапі української визвольної боротьби, який у своїй ідейній концепції поєднував революційність і традиційність. Тому створена ним УРДпартія, складена в основному з покolінь підсовєтської формації, стала під омитий кров'ю й овіяний славою попереднього покоління творців національної революції і державности прапор УНРеспубліки, а сам І. П. Багряний став провідним діячем УНРади.

Доповідач зазначив, що провідною ідеєю літературної творчости Ів. Багряного була глибока віра в те, що потворна совєтська дійсність не знищила і не знівечила людського і національного духа української підсовєтської людини і то саме молодої укр. людини підсовєтської формації; що її не скорила, не перетворила у своє безвольне знаряддя ворожа невільнича система. Це є те властиво „багрянівське" в його художній творчості, яке зрозуміла й оцінила чужомовна літературна критика, розглядаючи його праці, яким пощастило вийти в широкий світ.

У своїй прозі І. Багряний вивів нового позитивного героя нашого часу. В основі політичної творчости Багряного лежить засада орієнтації на сили свого народу, який один тільки і є справжнім і об'єктом, і суб'єктом визволення України. Ів. Багряний умів дивитися на справи політики історично, і тому його тези про кадри майбутньої української революції, що викликали були гостру критику, знайшли повне потвердження і зобов'язують нас до живого пов'язання з тими силами і до пізнання їх у всій їх складності й суперечності, але з вірою в їх кращі, а не гірші властивості.

Згадуючи І. П. Багряного, не можна не пригадати присутнім ганебних фактів цькування і знущання над ним. Про це ред. Гришко сказав: „У той час, коли ця мужня й до краю послідовна людина вичерпувала свої останні сили, напружуючи рештки своїх дотліваючих від сухіт легенів і свого згораючого від перепрацьовання серця, віддаючи все: свій літературно-мистецький талант, свої багатогранні здібності політика, журналіста-редактора й публіциста-трибуна - справі втримання в наступальній позиції нашого спільного національного фронту проти нашого спільного ворога, — в цей самий час ця людина від початку й до кінця, і в усе зростаючих розмірах, була жорстоко цькована, оклепувана, провокована й оточувана нестерпною атмосферою морального терору з боку своїх же, нібито до того ж самого національно-українського фронту приналежних, лише інакше від нього думаючих його противників на еміґрації, що перетворились у його злобних ненависників.

Це факт, що особливо в останні роки І. Багряний був оточений задушливою атмосферою морального терору і ми, як організована українська громада, завинили перед ним, бо допустили, що на наших очах добивали творчу людину, допустили оту задуху, в якій стали можливими демагогічні судилища, супроводжувані розгойдуванням найнижчих ненависницьких інстинктів... Про те, як Багряний переносив цькування, дає уявлення знайдений після його смерти недокінчений лист, що був опублікований в „Українських Вістях" (цитуємо): „Друже мій! Я вже задихаюсь. Щоби уявити, якого несамовитого напруження нервів і волі треба мені для витримування всієї зливи мерзоти (такої безкінечної і такої немилосердної), треба взяти лише до уваги, що моя душа — це душа поета і мистця А значить вона зовсім не пристосована таку мерзоту витримувати, не має панцира; та я все це витримувати мушу Мушу! Хто зрозуміє це слово!? Тому я зціплюю зуби нагинаю голову і йду до кінця шляхом мого призначення...

У цьому, повному трагізму, листі чується перестережне мементо, яке відноситься до всіх нас. Не даймо ж дрібній злобній ненависті (чи аґентурі) затруювати атмосферу нашої спільної праці для великої мети, бо таке затруєння потрібне тільки ворогові. Не даймо задихатися в ній нашим творчим одиницям так, як передчасно згинув у задусі морального терору Іван Багряний, який до останнього дня творив для нас вартості, які підносили перед світом наше національне ім'я й актуальність нашої визвольної справи. В. І. Гришко закінчив свою доповідь таким закликом: „Відкриймо наші духові обрії свіжим вітрам, щоб було творче горіння і творча праця, приклад якої залишив нам і до якої кличе нас Живий Багряний!"

Далі Ю. Лавріненко - Дивнич пригадав присутнім обставини, при яких І. Багряний виступив із памфлетом „чому я не хочу повертатися до СССР?", і який вплив мав цей сміливий виступ.

У мистецькій частині програми пані Ганна Шерей проспівала під акомпаніямент Ол. Омельського „Короткі ночі" слова І. Багряного, музика Грудина і „Журавлі" слова В. Лепкого, музика Євсевського; Рафаїл Венке виконав на скрипці сонату Бетговена ч.5 Ф. мажор, а Карло Себок виконав на піяніно Шопена ч.4 Ф. мажор.

А. Гудовський

Хвилина спільної молитви

(В дні 1-го листопада).

1. Як і минулими роками, всі українці об'єднуються в дні 1-го листопада у Хвилині спільної молитви.

2. Хвилина спільної молитви увійшла в нас вже в традицію. В біжучому році відбувається вона вже в дев'яте.

3. Намірення молитви завжди однакове: За переслідувану Українську Церкву, за Наших Мучеників, за витривалість у вірі, за відродження християнської України.

4. Час молитви: Згідно з витвореним звичаєм, молимося так, щоб дійсно об'єднатися у молитві, — щоб ми молилися в одній мінуті, тому час молитви синхронізований.

Молитва назначена на 8 годину вечером, тоб-то на 20 годину середнєевропейського часу.

8 годин вечора у країнах Середньої та Західньої Европи відповідають: в Україні — 10-та година вечером (22 години), в Англії — 7 (19); Буенос Айрес (Арґентина) та Ріо де Жанейро (Бразилія) — 4 год. по полудні (16 год.); Сх. Америка та Сх. Канада — 3-тя год. по полудні (15 год.): Філядельфія, Ню Йорк, Монтреаль, Торонто, Шікаго — 2 поп. (14); Денвер, Вінніпеґ, Мехіко — 13 год. — перша по пол..; Лос Анджелес — 12 год. (точно вполудне); Сх. Австралія (Сідней) — 6-та год. ранком наступного дня 2 листопада; подібно Нова Зеляндія — 8-а год. ранком наступного дня 2 листопада.

5. Цього року наша молитва повинна бути тим загальніша і тим натхненіша, що крім молитви-благання повинні ми рівночасно занести молитву-подяку за вислухання наших прохань, — за звільнення Митрополита-Ісповідника Високопреосвященнішого Кир Иосифа із кайдан, в яких він пробув 18 літ.

6. Від 1960 р. спільну молитву підготовляє спільно сім наших центральних організацій світського апостольства.

Всіх Земляків просимо солідарно приєднатися до нашого почину, що повинен бути виявом нашої єдности із Рідними Землями, що повинен бути виявом нашої вірности тисячелітнім Ідеям Християнської України!

В справі будови хреста на могилі Ів. Шкварка

З Мюнхену повідомляють, що Центральне Представництво Української Еміґрації в Німеччині заопікується могилою сл. п. Івана Шкварка в Австрії. Голова Представництва, мгр. Ярослав Бенцаль, особисто їздив до Тальгаму, де помер письменник, відвідав його могилу та договорився з місцевим парохом про будову хреста-пам'ятника на ній. Земляків, друзів і прихильників творчости сл. п. Івана Шкваркау ЗДА і Канаді повідомляємо, що пожертви на будову хреста на його могилі можна надсилати на руки був. голови Допомогового Комітету Бібрка, п. І. Собенка. Mr. John Sobenko, 54-56, 3rd St., New York 3, N. Y.

Українська хроніка

● **Авторський вечір поета Юрія Буряківця** відбудеться в п'ятницю 25 жовтня ц. р. о год. 8-ій веч. в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку. Автор читатиме свої недруковані поезії й уривки з прози.

● **В українській мистецькій галерії** „Ми і Світ" при 1071 Ветирст вулиці в Торонті відбувається виставка під назвою: „Париж очима Я. Гніздовського, Л. Гуцалюка, М. Кричевського й А. Сологуба". На виставці показані картини згаданих мистців, тематикою яких є саме Париж. Виставка відкрита до суботи, 2 листопада ц. р. Варта оглянути!

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що з Волі Всевишнього упокоїлася дня 15 жовтня 1963 р. в Калуші на 78-му році життя наша Найдорожча

МАМА і БАБУНЯ

Магдалина з Волошиновичів КЕЛЕБАЙ

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ будуть відправлені в четвер, 24-го жовтня ц. р. о год. 8-ій рано в церкві Рожд. Пресв. Богородиці при Рідж. авеню 6765, та в п'ятницю, 25-го жовтня ц. р. о год. 7-ій рано в церкві св. о. Миколая у Філядельфії.

У глибокому смутку просять про молитви

донька: ІВАННА ПЕТИК
зять: СТЕПАН ПЕТИК
і внуки

✝

Ділимось сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що з Волі Всевишнього відійшов у Вічність в четвер, 17 жовтня 1963 року, на 67-му році життя наш Дорогий Приятель і Друг, б. старшина Українських Січових Стрільців

бл. п.

ОЛЕКСА КАТАМАЙ

родом з Ямниці, пов. Станиславів.

Покійний був працівником Окружного Союзу в Станиславові, директором Повітового Союзу в Товмачі і відданим діячем на всіх ділянках громадського життя.

Панахида буде відправлена в четвер, 24-го жовтня ц. р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Кредензора при 2501 Бравн вул. у Філядельфії.

Похорон відбудеться в п'ятницю, 25-го жовтня ц. р. о год. 9:30 рано до церкви св. о. Миколая, а відтак на цвинтар на Факс Чейс.

В глибокому смутку

родина ОБУЩАКІВ і
родина ДЕНЧАКІВСЬКИХ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США та ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО"

— влаштовують —

у суботу, 26-го жовтня 1963 року
о 7-ій годині веч.
в залі УВАН у НЮ ЙОРКУ
206 West, 100th Street

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ Івана БАГРЯНОГО

В ПРОГРАМІ ВЕЧОРА:

Слово про Івана Багряного .... Григорія КОСТЮК
Іван Багряний з родиною та друзями — фрагмент кінохроніки .... Леоніда ПОЛТАВИ
„Говорить Іван Багряний" — інтерв'ю кореспондента „Радіо Свобода" з Іваном Багряним у Ню Йорку
Вибірка з творів Івана Багряного (поезія, проза, драма) — у мистецькому виконанні Володимира ЛИСНЯКА та Лариси КУКРИЦЬКОЇ-ЛИСНЯК.
Ave Maria .... виконує Ганна ШЕРЕЙ
Акомпаніює Марія ЦІСИК

Замість квітів на могилу
св. п. ЛЕВА ЯСІНЧУКА
складаємо 20.00 долярів
на пресовий фонд дитячого місячника „Веселка"

Ню Йорк, Н. Й. Льоня ГЕРАСИМОВИЧЕВА
Ярослава і Мирон ЛУШПИНСЬКІ

Замість квітів на могилу
Дорогої Тети
бл. п. АННИ з ІВАНЧУКІВ ЗБИР
на Іконостас Української Католицької церкви в Гантері
$40.00 складають:
Стефанія і Иосиф, Ірена і Родіон, Лиліян і Адріян ІВАНЧУКИ та Люба і Ярослав ФЕДУН

Українська Православна Парафія Св. Тройці в Нюарку, Н. Дж.

запрошує на

ОСІННІ ВЕЧЕРНИЦІ

що відбудуться

В суботу, 2-го листопада ц. р. — Початок в год. 8-ій веч.
В залі Української Централі — 180 William St. — NEWARK, N. J.

Грає оркестра БОГДАНА ГІРНЯКА

ВИБІР КНЯЖНОЇ І БОЯРИНЬ ВЕЧОРА

СМАЧНИЙ БУФЕТ ПІД ЗАРЯДОМ СЕСТРИЦТВА ПАРАФІЇ
Вступ $1.50

БЕЗПЛАТНЕ ПАРКУВАННЯ АВТ НА ПЛОЩІ ПРИ 545 (поміж William & Mercer Sts)

Дохід з Вечерниць піде на сплату довгу за парафіяльний дім.

Товариство Українських Інженерів Америки

— влаштовує —

в суботу, дня 26-го жовтня 1963 року
в 12:30 год. дня

НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

в залях
УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ
2 East 79th Street — Ню Йорк 21, Н. Й.

На Конференції будуть зачитані наступні доповіді:

Д-р Петро ГРИЦАК — Температурні та структуральні обчислення сателітів типу „Тельстар".
Інж. Юрій КЕДРОВСЬКИЙ — Розвиток системи комунікації із сателітами.
Д-р Михайло ГОЛОВАТИЙ — Спостереження члена делеґації американських металюрґів із відвідин сталеварних заводів у СРСР.
Мгр. Всеволод ГОЛУБНИЧИЙ — Кібернетичні (ітераційні) методи аналізи економіки підприємства або заданого проєкту.

Мгр. Богдан ЧАЙКІВСЬКИЙ — Промисловість України, як база для чергових економічних експериментів у СРСР.
Д-р Лев КУШНІР — Електро-хемічні властивості подвійного товщевого слоя.
Д-р Петро МАРФЕЙ — Структурне вивчення нуклеїнових кислот.
Д-р Володимир КОСОНОЦЬКИЙ — Основи побудови та праці електронних обчислювальних машин.
Інж. Зиновій ГЛОВЯК — Гідродинаміка перепливу води через контрольну запору.

Доповіді будуть ілюстровані фільмами та світлинами, та будуть зачитані у двох сесіях. У перерві між сесіями та на закінчення Конференції будуть подані перекуски та відбудеться товариська гутірка.

Щиро запрошуємо наше Громадянство прийняти участь у Конференції.



Побратимам Братства УСС, всім колишнім Воякам та всьому Українському Громадянству подаємо сумну вістку, що дня 17-го жовтня 1963 року на 68-му році життя, по довгій і тяжкій недузі, вибув на завжди наш Член

сл. п.

Олекса Катамай

ПІДСТАРШИНА УСС

Покійний родом з Ямниці, пов. Станиславів, б. підстаршина УСС, учасник Визвольної Боротьби України в лавах Української Галицької Армії.

Був працівником Окружного Союзу Кооператив в Станиславові, директором Повітового Союзу Кооператив в Товмачі і відданим діячем на всіх ділянках громадянсько-політичного життя.

Парастас буде відправлений в четвер, 24-го жовтня ц. р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Кредензора при 2501 Бравн вул. у Філядельфії.

Заупокійне Богослуження і Похорон відбудеться в п'ятницю, 25-го жовтня о год. 9:30 ранку з названого заведення до церкви св. о. Миколая, а відтак на цвинтар на Факс Чейс у Філядельфії.

Побратимів Зброї закликаємо віддати Йому останню прислугу численною участю в Парастасі і Похоронах.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

СТАНИЦЯ БРАТСТВА УСС
У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Культурний Вечір в Дітройті

Авторський Вечір ред Мигайла Бажанського — під назвою „Моє культурне надбання" відбувся в суботу 28 вересня 1963 р., в приміщенні Пластового Дому, вул. Лампкін. На цю рідкісну цього роду імпрезу в Дітройті були запрошені пластуни-сеньйори та представники українських наукових установ і преси.

Ред. Бажанський не мав на цілі виголосити доповідь, а лише зазнайомити громадян Дітройту зі своїм культурним надбанням, над яким працює від 18-ти років.

Вечір відкрив пл. сен. інж. В. Колодчин. Він обговорював пророблену працю сеньйорату пластунів в минулому сезоні, висловлюючи признання тим, що найбільше заслужилися та подав плян праці на майбутнє. Вкінці представив зібраним автора вечора, — ред. М. Бажанського.

Ще перебуваючи в чеській Празі між двома війнами цікавився цими проблемами та був активним помічником професора Антоновича в Музеї Визвольної Боротьби. По 2-ій світовій війні почав свою муравлину діяльність, збираючи матеріяли до власного архіву. Нагадував цікаві моменти з того часу, коли припадково і в специфічних обставинах вдалося йому набути рідкісну сьогодні книжку нім. мовою п. з. „Статистика народів півден.-сх. Европи" від одного з втікачів. Цікавою була теж зустріч з Раїсою Шило.

Минали роки, і збірки росли, і можна було подумати про впорядкування їх і поділ на різні відділи за тематикою. В Дітройті користувався матеріялами в бібліотеках громадян Цебринського, Колодія, Габоти і ін. . Поза працею для заробітку на життя і працею на громадсько-культурній ділянці все ж таки мусів знайти вільний час для свого архіву. Як відомо був довголітнім головою Літ.-Мист. Клюбу, що тоді вийшов був на одне з перших місць у вільному світі та тепер є головою УККА — Метроп. Відділ в Дітройті, де розвинув широку і многогранну діяльність, працюючи особливо для обєднання різних груп,

Матеріяли збірки містяться в 5-ти кімнатах його приват. мешкання. Можна їх поділити на 8 відділів: календаріюм, укр. твори від „Слово о Полку Ігоря", клясика і сучасні письменники, модерні поети, музика, образотворче мистецтво, і ін., — політика — генерали, політики, державні мужі — свої і чужі, громадське життя — товариства, організації, установи, укр. мистецтво — вишивки, кераміка, і ін. та різне.

На протязі 18 непевних і бурхливих в житті нашого народу років, зумів призбирати з питомою собі дбайливістю і терпеливістю, поважну кількість матеріялів — сама бібліотека нараховує 6.000 томів, як теж пресовий і журнальний відділи, жетони, емблематика, геральдика, філателія, нумізматика і пр.

З багатих збірок можуть завжди користуватися наші вчені, недавно саме три особи науки могли черпати з цієї скарбниці. Зате і наш архівар має поміч від різних інституцій і приватних осіб — авторів, що надсилають щедро свої видання.

Автор дав у мин. році 50 своїх експонатів для Виставки Укр. Преси, що мала місце в Укр. Вищій Школі при вул. Генлі, а 300 чисел експонатів були на виставці на З'їзді Пласту в Іст Четгемі.

З признанням висловився про тих осіб, що користають зі збірок, про їх старанність і дбайливість для вдержання матеріялів у доброму стані.

Окремо виявив свою вдячність тим особам, що йому помагають, як письм. Микола Понеділок і Леся Храплива та д-р Євген Перейма.

На час, коли автор не зможе сам займатися архівом, є вже призначена з гори комісія з трьох осіб, що буде опікуватися збірками.

Було згадано про особливо трудні умовини для приватних архіварів, та що приватні збірки не тішаться особливою симпатією і зацікавленням громадян в тій мірі, в якій вони на це заслуговують.

В дискусії, що наступила після звітування, забирали слово і подавали свої побажання і завваги п.п.: інж. Т. Грушкевич, Я. Ромах, інж. Є. Кульчицький, д-р А. Слюсарчук, д-р О. Марітчак, інж. Я. Зубаль, С. Щуровський, п-і І. Кучер та ін.-

В пресмній товариській атмосфері відбулося ще скромне прийняття, що ним зайнялися п. Ф. Любінецька і кілька інших осіб.

Цей рідкісний і цікавий вечір залишив у приявних гарне враження.

Я. Зубаль

АРХИЄПИСКОП МСТИСЛАВ ВІДБУВ НАРАДИ З МИТРОПОЛИТОМ ІЛАРІОНОМ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лишним. Інформації про потреби й побут студентів теології уділив Владиці настоятель інтернату о. ігумен Іов Скакальський. Окрім того Владика відбув розмову з студентами та спожив разом з ними їхню скромну вечерю. Після вечері в інтернаті, в товаристві Єпископа Бориса, ігумена І. Скакальського та студента-теолога Г. Подгурця, Вл. Мстислав оглянув будову нових приміщень для Колеґії Св. Андрея на терені Манітобського університету, висловлюючи захоплення як самою ідеєю приміщення Колеґії на терені університету, так і довершеною вже частиною будови, яка має змогу примістити там студентів уже в січні 1964 року. Під час свого побуту в Вінніпезі, Владика Мстислав був гостем Преосв. Бориса та його батька о. протопресвітера Тита Яковкевича, які в понеділок 14-го жовтня гостили у себе обідом Вл. Митрополита Іларіона і Вл. Архиєпископа Мстислава. Окрім того Владика Борис був присутній під час майже усіх зустрічей і розмов Владики Мстислава у Вінніпезі.

Д-р Михайло Шляхтиченко

Проф. д-р Олександер Гайманівський

(Посмертна згадка)

25-го червня 1963 в Празі, після довгої і тяжкої недуги печінки, помер професор д-р Олександер Гайманівський.

Він народився 19-го квітня 1886 в с. Хмельниці на Чернігівщині в Україні, де його батько о. Микола Гайманівський був священиком. Його мати Ольга була з дому Тарасевичів. Він учився у ніженській державній гімназії, яку закінчив у 1905-му році. В тому ж році він вступив у Київський університет св. Володимира на медичний факультет. По трьох роках медичних студій він перейшов у тому ж університеті на правничий факультет; правничі студії він закінчив у Ярославському юридичному ліцеї в м. Ярославі на Волзі. Під час першої світової війни був покликаний на війну, скінчив військову школу і був підвищений до ранґи поручника. В цій ранзі, по революції 1917 року, він перейшов в українську армію, і з нею опинився в еміґрації.

Вже в початках праці Українського Вільного Університету в Празі був заснований при УВУ інститут професорських стипендіянтів. Покійний був у числі цих стипендіянтів і був у числі тих, що першими були промовані, як доктори прав УВУ. Д-д А. Гайманівський спеціялізувався в ділянці історії українського права під керівництвом проф. Ростислава Лащенка. У нього ж він габілітувався, і в 1927 році закінчив габілітаційні іспити та був іменований приватдоцентом історії українського права. В 1929 р. проф. Лащенко помер і катедра історії укр. права осиротіла. Колеґія професорів факультету права і сусп. наук УВУ підвищила Гайманівського в степень доцента суплента та доручила йому ведення цієї катедри, а в р. 1934 професорський збір факультету іменував, а акад. сенат УВУ затвердив його звичайним професором історії укр. права, яку він займав аж до ліквідації УВУ в Празі совєтською окупаційною армією в травні 1945 р.

Академічні успіхи проф. Гайманівського нажаль не йшли в парі з його матеріяльними успіхами. Після своєї габілітації, він бачив, що надії на повну професорську платню в УВУ не має, тому він вступив до спеціяльної школи бібліотекарів при чеському Карловому Університеті в Празі, успішно її закінчив і зразу одержав постійну службу в бібліотеці Слов'янського Інституту в Празі, де аж до арешту його совєтською окупаційною владою в червні 1945 р. був керівником українського відділу. Цей відділ був надзвичайно багатий на всякі, навіть дуже рідкі, українські видання чи видання про Україну. Проф. Гайманівський його упорядкував і весь час збагачував, про нього була слава, що він не тільки працює в бібліотеці, але бібліотеку має у своїй голові. Багато людей різних національностей, які цікавились якимись українськими проблемами, завжди знаходили у Покійного пораду і потрібну поміч. Добра воля й охота допомогти всякому, хто того потребував.

Проф. Гайманівський був у доброму здоров'ї і надзвичайно працьовитий. Коли ряди професури в УВУ зкорочувались через недуги чи смерть професорів, він охоче перебирав на себе побічні обов'язки в УВУ. Працював він в УВУ з патріотизму а з любови до української школи й науки, а не з матеріяльного інтересу.

Покійному професорові, як голові, а мені як секретареві Українського Правничого Товариства в ЧСР довелося вирішити долю Т-ва. Німецька окупаційна влада зажадала від Т-ва або влитися в одну з двох дозволених укр. політичних організацій у Празі або ліквідуватися; скликати загальні збори Т-ва було заборонено: мусіла рішати управа. Я з проф. Гайманівським, проти голосу третього члена управи Т-ва св. п. проф. Л. Шрамченка, вирішили Українське Правниче Товариство зліквідувати і про це повідомити „сполкове одделені" Поліційної Дирекції в Празі. Цей факт, правдоподібно, дещо полегшив тяжку і трагічну долю Покійного після арешту його большевиками.

Про десятилітнє поневіряння Покійного по большевицьких тюрмах та засланні в далекій сибірській тайзі хіба іншим разом. Для опису цієї страшної епопеї людських страждань бракує мені хисту Покійного професора Гайманівського.

П'ять років тому Гайманівський вернувся з заслання до Праги на одно око сліпий (від укусу комаря), цілком беззубий і тяжко хворий. Сподіваної пенсії він не дістав, а бувшої позиції в бібліотеці мати не міг. часами давали йому поденну працю над упорядкуванням бібліотек колишніх наших шкіл і установ, які були звалені в підвалах Клементінума. Ця праця в холодних і вогких підвалах старинної будови підірвала решту його здоров'я; він тяжко хворів і врешті дотерпів.

Нехай Йому буде вічна пам'ять!

Останні півтора року, коли стало відомо, що проф. Гайманівський вернувся до Праги, його співробітники і приятелі зорганізували систематичну допомогу йому. Ця допомога, а головне самий факт її, дуже його тішив, і він за те дуже дякував. Заслуга за можливість цієї допомоги належить професорам Я. Падохові, О. Андрушкову і д-рові Р. Голіятові. Тепер перед нами стала проблема управлення свіжої могили покійного.

Д-р Михайло Шляхтиченко

Міллер і Бейлі про президентські вибори в 1964-му році

Вашингтон. — Голови Крайових Комітетів обидвох великих партій висловились в справі президентських виборів в 1964-му році, і з їх заяв виходить, що обидва вони передбачають, що кандидатом Республіканської партії готов бути арізонський сенатор Беррі Ґолдвотер. Голова Республіканського Комітету конґресмен ВіллямЕ. Міллер вживав тих самих арґументів проти уряду президента Кеннеді, якими в своїх промовах послуговувався сен. Ґолдвотер. Міллер казав, що під час 8-річного урядування Айзенгавера в Білому Домі ніколи не було такої ситуації, щоб американський нарід побоювався таємної угоди свого президента з Кремлем — Міллер згадов договір із СССР в справі частинного припинення атомових експльозій, порозуміння в справі продажу Совєтам пшениці та пропозиції Москві разом летіти до місяця. Міллер атакував Президента також за „цілонічні забави за кордоном" (алюзія до пані Кеннеді). Голова Демократичного Крайового Комітету Джан М. Бейлі сказав, що республіканці побачать в 1964-му році, що вони не можуть виграти виборів, в „союзі з консерватистами, з фанатиками і расистами та тими, що використовують ненависть та расове упередження". Республіканський кандидат відчує під час виборів і те, що його партія вічно була в опозиції до урядових проєктів. Йому пошкодять і ті, які називають колишнього президента Айзенгавера комуністом, хочуть судити за зраду головного суддю Найвищого Суду ЗДА та плянують скасувати федеральний податок. Бейлі мав на думці прихильників Товариства ім. Джана Бирча, які підтримують сен. Ґолдвотера.

Кеннеді критикує програму сенатора Ґолдвотера

Гаянніс Порт, Массачусетс. — В неділю президент Кеннеді відпочивав в домі свого батька колишнього амбасадора Джозефа Кеннеді після промов в Орано в Мейні та в Бостоні Массачусетсі. В Бостоні Президент промовляв на демократичному прийнятті для збірки фондів на партійний фонд. Прийняття збільшило партійну касу на дол. 600 000. В промові в Бостоні та в Мейнському університеті Президент критикував сенатора Ґолдвотера, хоч і не називав його імени. Президент в суботу 19-го жовтня виголосив промову в Університеті стейту Мейн в Ороно, в якій головним чином боронив свою закордонну політику в ділянці злагіднення взаємин із СССР, але одночасно заявив, що ЗДА мусять бути готові кожної хвилі відповісти на комуністичний виклик чи провокацію. Президент заявив, що частинне припинення пробних атомових експльозій та продаж пшениці СССР і іншим комуністичним державам — зроблено на те, щоб переконати СССР в тому, що „дійсний і силою ненакинений мир" був би добродійством не тільки для комуністів, але і для решти вільного світу. Але Президент виразно підкреслив, що ЗДА рішені втримати свою збройну силу і надалі в теперішньому стані, бо напруження залишається тому, що ця країна і ЗДА мають „різні системи" та різно розуміють такі поняття, як воля в світі та його майбутнє. Ця країна повинна зрозуміти й оцінити, що зроблено вже досі на шляху до миру, і те, які великі перешкоди треба ще перемогти, щоб дійсний мир осягнути. Президент виголосив цю промову у зв'язку з тим, що Мейнський університет відзначив його почесним докторатом права під час академічної конвокації. Ця промова була відповіддю на недавню заяву представника СССР в справі Куби, а також і відповіддю сенаторові з Арізони Беррі Ґолдвотерові, який часто критикує президента Кеннеді за його лагідність у відношенні до СССР, головним чином за підписання договору про припинення атомових експльозій та про продаж пшениці комуністам.

Успіх д-ра Й. Тимочка

Оце довідуємося, що д-р Й. Тимочко здав іспит на асистента директора в департаменті умової гігієни, і є на списку, опублікованому стейтом Ню Йорк.

Відзначення д-ра Тимочка підтверджує ще раз здібності деяких наших еміґраційних фахівців. Доктор скінчив університет у Познані, після чого спеціялізувався в галузі хірургії в Німеччині. Д-р Панчишин старався стягнути д-ра Тимочка на викладача медицини до Львова, але Лікарська Палата в Німеччині не відпустила його.

По закінченні війни д-р Тимочко працював як хірург в американській зоні в містах Швайнфурті, Ашаффенбурзі й Вільдсфлекені, а в 1948 р. був іменований на медичного офіцера ІРО.

1949 р. д-р Тимочко приїхав до Америки і здав іспит і дістав дозвіл на практику. Працював у загальних і стейтових шпиталях. Крім роботи в стейтовому шпиталі, він працював і в загальному шпиталі в Рочестері, , а також вів і свою власну практину. „Компенсейшен Бордˮ визнала д-ра Тимочка за спеціяліста. Він кілька років був головою Філії Українського Лікарського Товариства північної частини стейту Ню Йорк.

Д-р Тимочко одружений з відомою артисткою-співачкою Галиною Колодуб, має троє дітей, сина і двох доньок. Діти подружжя Тимочко виховані в українському дусі, а пані Галина дбає не лише за власних, а й за чужих дітей. Вона кожного року, керує дитячими імпрезами, особливо під час підготовки до різдвяної ялинки, а також до закінчення навчального року при парафіяльній школі св. Покрови. Пані Галина Колодуб-Тимочко часто і безплатно бере участь у місцевих та позамісцевих концертах і чарує слухачів своїм чудовим голосом.

Тішимося успіхами цієї родини.

К. Шевчук

Посмертні згадки

ІВАН ДАЦИК, довголітній член Т-ва ім. Є. Коновальця, 439 Відд. УНСоюзу в Содбури, Онт., Канада, помер 29 серпня 1963 р. Як молодий студент вступив до Української Армії в першій світовій війні, а в 1926 році прибув до Канади і був один з основників Української Стрілецької Громади, Українського Національного Об'єднання, організатор Споживчої Кооперативи і Кредитової Спілки, членом гр.-кат. церкви св. Марії та Українського Народного Союзу Відд. 439 котрого був предсідником довгі роки. — Вічна Йому Пам'ять!

В. Зацерковний, секр.

ТАРЗАН, ч. 5128. В бюрі поліції!



Авто від'їхало просто до команди поліції, і мавполюда завели до бюра команданта.

CALMLY, HE STOOD BEFORE A STERN-FACED CAPTAIN REYNARD AND SAID, "WHY HAVE I BEEN PICKED UP?"

Він спокійно стояв перед суворим обличчям капітана Рейнарда і сказав: — Чому мене затримали?

THE CAPTAIN GASPED IN SURPRISE AND ANNOYANCE. "SURELY YOU ARE JESTING, MSIEU!"

Капітан дивився з вирячченими очима, здивований і роздратований. — Пане, ви направду жартуєте!